

Universitätsbibliothek Wuppertal

L. Annaei Senecae Tragoediae

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Amstelodami, 1662

Periochæ

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-770](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-770)

P E R I O C H Æ
TRAGOEDIARUM SENECÆ

Nomine LUTATI Grammatici è Ms.

codice descripta

GEORGIO FABRICIO.

I.

HERCULES FURENS.

Hercules Rex Thebarum vir justus apud
priscos habitus est, qui derelicto Creonte
focero suo (qui fuit pater Megaræ) & duo-
bus filiis infantibus, & Amphitryone patre
& Alcmenâ matre, ad regni gubernaculum, assumptif-
que secum Theseo aliisque proceribus, ad externas na-
tiones profectus est; ut quos ibi sævos tyrannos, &
quæ monstra invenisset, interficeret, & pestes a po-
pulis removeret. In quâ quidem profectioe quon-
dam ad inferos fabulose descendisse fingitur, & inde
deduxisse Cerberum legitur. Cum per longi ævi spa-
tia, mundum pene totum perambulans, moras traxis-
set, & jam mortuus putaretur, Lycus Thebanus è villi
genere ortus: (quem quondam Hercules in exilium
egerat) cum plerisque habitâ conspiratione seditiose
caso Creonte & duobus ejus filiis, cum multâ cæde
regnum occupavit, & diadema suo capiti imposuit,
Megaram uxorem Herculis ad tedas jugales sollicitat.
cui vim parabat colluctanti & constanter recusanti.
Repente rumor de reversione Herculis cum Theseo
auditus est, & magno triumpho ab effuso undique po-
pulo susceptus: cumque Megaram & Amphitryonem
luctuosos inspiceret, causam edoctus, Lycum cum pro-
le sua & fautoribus interficit. Juno summo dolore af-
fecta,

††††

ARGUMENTA

fecta, quod Hercules illæsus ab inferis redierat, & inde duxerat Cerberum; timens, ne majora aggredere-
tur, scilicet cælum; primum sibi dolores immittit, de-
inde in furorem versa, eam ingreditur viam, quâ ipsum
Herculem in furorem ducat, ut furore captus mori-
atur. Excitat infernalem Furiam, ut faces accendat;
quibus ipsum in furorem vertit, ut tela in filias & uxorem
jaciât.

HERCULIS FURENTIS

Argumentum, per alium.

Queritur Juno multivoli Jovis furta, & pellices enu-
merat, earumque liberos; in Herculem tamen potissi-
mum invehitur, auctum recenti gloriâ victis inferis; A-
cheronta movet, & furorem Argos reverso Herculi
immittit. Absente Hercule Lycus exul Thebanus, ur-
be occupatâ, Creonte rege ac filiis necatis, confugien-
tem ad aras Megaram Hercules uxorem, nisi sibi nubat,
flammis cremare minatur. Supervenit Hercules, & de-
bitâ Lycum sociosque cæde ulciscitur: deinde sacrifi-
caturus, vertitur in insaniam; propriam uxorem atque
filios interficit. recedente denique vesaniâ, & miseriâ
suâ cognitâ, vitæ manum inferre suæ statuit; sed evi-
ctus Amphitruonis precibus atque lacrymis, ignoscit
sibi, & cum Theseo Athenas pergit.

II.

THYESTES.

Atreus & Thyestes, è Pelope & Hippodamiâ, fra-
tres fuerunt. Thyestes autem adulterium commisit
cum uxore Atrei, propter quod Atreus in odium Thy-
estis vehementer exarsit: nec contentus, quod occupa-
to regno fratrem egisset in exilium, sed volens in eum
crudelius desævire, finxit se velle ei reconciliari, & ab
eo filios in obsides acceptis, partitus cum eo regnum
est, quem postea vocavit ad convivium, & interfectis
filiis

TRAGOEDIARUM SENECAE.

filiis obsidibus, dedit eos patri vescendos, & eorum cruorem vino commiscuit, quod dedit ei bibere. Super quo scelere Sol indignatus, à Mycenis fugit Convivio finito, apportavit patri capita filiorum, nuncians ei, quod residuam partem comederit.

EJUSDEM TRAGOEDIAE

Argumentum, per alium.

Vicissitudine regnandi pactâ, annis alternis Pelopis filii Atreus & Thyestes, Argis imperabant. Interea Thyestes aureum arietem, regni fatum, avertit, & Aërophen uxorem fratris in adulterium pellicit: mox poenas metuens fratri dare, fugit in exilium. Sicevalisse dolens, Atreus, quod vi nequibat, dolo conatur. in gratiam redire se simulat; oblatâ regni parte, fratrem invitat, & persuadet: Ei convivanti, liberos tres, ante aras immolatos instar victimarum, & partim affos, partim elixos; ignoranti epulandos proponit, sanguinemque potandum propinat. sic fit filiorum parens sepulchrum. Denique capita illi & manus crudelis Atreus offert; & quid comederit, quid biberit, enarrat. Luget Thyestes, & deflet calamitates suas: lætatur è contra frater, & exultat in tam sævo parricidio, quod ipse Phœbus videre non sustinuerat.

III.

THEBAIS.

Oedipus qui patrem occiderat, & matrem duxerat in uxorem, & ob scelera seipsum excœcaverat (ut in aliâ habetur Tragœdiâ) duos filios genuit ex matre, uxore suâ, Eteoclem & Polynicem, & filiam Antigonem. Filii adulti patrem expulerunt, & inter se sic regnum diviserunt, ut unus uno, alius alio anno regnaret, illo exulante, qui non regnaret. Initio regnavit Eteocles, & ultra tempus pactum tenuit regnum. Frater exul uxorem duxit filiam regis Adraſti, à quo accepto

† † † † 2

auxi-

ARGUMENTA.

auxilio, fratrem expugnare voluit. Ceciderunt ambo in bello mutuis vulneribus, ut in Statio habetur. Seneca autem non describit finem belli, sed solum proœmia.

EJUSDEM TRAGOEDIÆ

Argumentum, per alium.

Sponte profectus in exilium Oedipus, conatur Antigonam filiam à se amovere, ut possit sibi vitam evitare: contra hæc patrem ad meliora, quâ consilio, quâ precibus, traducit. Interea Eteocles & Polynices, impiâ regni libidine stimulati, in mutuam cædem feruntur. Interponit se Jocasta mater, & filios nititur in gratiam reducere. negat Polynices. *Desunt cætera.*

IV.

HIPPOLYTUS.

Hippolytus filius Thesei ex reginâ Amazonum Antiope, quem Phædra noverca uxor Thesei adamavit, qui dum recusaret eam cognoscere, ab eâ falsi criminis delatus, in exilium mittitur. In fugâ territus à marino monstro, præcipitatus inter saxa, exspiravit. Phædra seipsam dolore interfecit.

EJUSDEM TRAGOEDIÆ

Argumentum, per alium.

Pepererat Antiope Amazon Theseo Hippolytum; qui cum venationi deditus Dianam coleret, Venerem averfaretur, cœlibem vitam ducere decreverat. captâ illius pulchritudine Phædra noverca, amore vesana, dum abest apud inferos Theseus, juvenis castitatem blanditiis & precibus expugnare conatur. Impudicam à se feminam Hippolytus repellit. Igitur deprehensa, mutat amorem in odium; & reverso Theseo, insimulat privignum oblatis per vim stupri. Fugerat Hippolytus in pudicam domum: sed dum alio properat, ecce ibi taurus marinus à Neptuno ad diras Thesei imprecationes

TRAGOEDIARUM SENECAE.

tionem immisus; qui se ante currum sistens, quadrupes consternavit. hi, contempto imperio, quadrigam deturbant, cadentisque corpus per saxa & vepres distrahunt atque dilaniant. Comperta nece, Phædra rei veritatem marito aperit; seque, super laniatos artus, gladio transfigit. Theseus plangit innocii filii casum, suamque præcipitem iram, dirumque votum detestatur: laniatos artus colligit, & quo meliori modo potest, componit.

V.

OEDIPUS.

Cum Laius rex Thebarum haberet filium ex uxore Jocasta, à quo ex oraculo Phœbi deberet interfici, & matri propriæ subjacere; eum in monte Cithærone exposuit, plantis ignito ferro perforatis. Quem quidam pastor inveniens, seni alendum dedit Corinthio, qui puerum detulit ad reginam, quæ eum adoptavit. Sic educatus in domo regis Polybi, putavit se filium ejus & reginæ Meropes. Adultus autem, audito quod occisurus patrem esset, & ducturus matrem in uxorem, sponte ivit in exilium; in quo verum patrem casu quodam occidit: postea temporis progressu reginam Thebarum duxit uxorem, nesciens quod mater ejus esset. Cum autem pestis tam bestias quam homines regni sui vastaret, consulit Creontem fratrem Jocastæ conjugis suæ, qui dixit oraculo Phœbi, esse regnum purgandum illius exilio, qui regem Laium interfecisset. Cum autem nesciret se illum esse, adiit vatem Tiresiam; qui ex revelatione deorum infernalium pandit Oedipum esse, qui regem interfecerit Laium, & matrem duxerit in uxorem.

EJUSDEM TRAGOEDIÆ

Argumentum, per alium.

Oedipus Laii & Jocastæ filius, hujus etiam maritus, illius

† † † † 3

308 ARGUMENTA

illius occisor, Thebis regnabat, quando dira pestilias civitatem invasit. Consultus Apollo, Laii necem, interfectoris exilio expiandam, & luis finem fore, respondit. Ignorabatur nomen interfectoris; Creon itaque una cum Tiresiâ vate mittitur umbras per necromantiam evocaturus; ut ab illis, quod extispicio & capnomantiâ nequiverant, resciscant, quis reus ille, quem Phœbus innuebat. Respondet Laii umbra, ipsum esse regem Oedipum. negat ille: sed tandem nimiam curiositate, mala sua sibi & aliis patefacit. Denique ingenti in se ipsum irâ percitus sibi oculos effodit, in pœnam criminum, quæ ignarus & imprudens confecerat. Jocasta quoque se gladio confodit. Fugit orbis oculis in exilium.

VI.

TROADES.

Troiâ bello decennali eversâ, inde cum Græci velent ad sua remeare, vento contrario classis eorum detinetur. Noctu apparet Achilles Talhybio, arguens Græcos, quod redire velent, inferiis sibi debitis nondum celebratis, præcepitque, ut Polyxena Priami & Hecubæ filia occideretur ad suum tumulum. Quam cum Pyrrhus Achilles filius ab Agamemnone peteret, rex se difficilem exhibuit, eo quod optaverat eam sibi concubinam. Tandem vates Calchas super detentione Grajæ classis consultus, dixit Polyxenam Achilli immolendam, & Astyanactem parvum Hectoris & Andromachæ filium occidendum; quem à matre absconditum reddi compulit Ulysses, & eum de altissimâ turri præcipitavit. Pyrrhus vero Polyxenam de gremio matris ereptam ad patris tumulum occidit.

EJUSDEM TRAGOEDIÆ

Argumentum, per alium.

Exciso Illo, cum Græci patriam cogitantes, adverso
flante

TRAGOEDIARUM SENECÆ.

ante vento, solvere non possent, noctu apparuit Achillis umbra, & Polyxenæ sacrificium, Manibus suis offerri, imperavit. Negabat Agamemnon, se, ut regia virgo in inferias mactaretur, permittiturum. Consultus Calchas, respondit, omitti non posse. unam hanc classis moram; sed alteram potiorem, Hectoris filium Astyanactem; hunc quoque necandum. Ulysses ergo Astyanactem è latibulis producit, & de Scæta porta dejicit. Pyrrhus, abductam ab Helena Polyxenam, & connubialibus vestimentis ornatam, ad tumulum parentis sui mactat.

VII.

M E D E A.

Jason, suadente patruo suo Peliâ, navi paratâ, & collectâ nobili societate, adiit Colchos, pro aureo vellere acquirendo; quem Medea filia regis Colchorum adamavit: cujus auxilio consilioque, defunctus multis periculis, vellus obtinuit. Jasonem ergo Medea, patriâ & parentibus relictis, secuta est, & eidem nupta fuit. Creo rex Corinthiorum filiam suam traditurus Jasoni, Medeam ob maleficia jussit occidi, sed interveniente Jasone, mortis supplicium est commutatum in exilium. Medea obtentis exiliis induciis ad spatium unius diei, Creüsæ filie Creontis, jam Jasoni desponsatæ, pallam quandam veneno tinctam, carminibusque consecratam, dedit; quam dum tractaret Creüsæ, accensus de eâ ignis filiam cum patre & pallâ consumpsit: nec Medea hoc contenta, proprios filios, quos genuerat Jasoni, in ejus conspectu interfecit: & deinde aufugit per aërem.

EJUSDEM TRAGOEDIÆ

Argumentum, per alium.

Repudiatâ Medeâ Jason, Creusam Creontis Corinthiorum regis filiam ducit: jussa in exilium proficisci

† † † † 4

Col-

ARGUMENTA

Colchis, unius diei inducias impetrat. Interea dona diris venenis illita, per filios ad Creusam mittit: exornat se iis misella nova nupta, & repente flammis erumpentibus, una cum patre, qui accurrerat, filiamque complexus eripere conabatur, cumque ipsâ regiâ, incendio absimitur. Medea secum asportatis in domus fastigium filijs, in Jasonis conspectu crudeliter eos trucidat: & à draconibus mox per aërem Athenas devehitur.

VIII.

AGAMEMNON.

Atreus, Thyestis frater, genuit Agamemnonem & Menelaum, qui uxores duxerunt duas sorores, filias Tyndarei & Ledæ, Clytæmnestram & Helenam. E Clytæmnestrâ Agamemnon genuit Orestem & Electram. Sed cum Agamemnon profectus esset dux Græcorum ad bellum Trojanum, Clytæmnestra adamavit Ægisthum, quem Thyestes ex Pelopejâ filia sua genuit. Agamemnon etiam alias mulieres adamavit, & bello finito Cassandra filiam regis Priami conjugem accepit. Unde Clytæmnestra indignata, cum Ægistho mortem Agamemnoni machinata est: quem, dum vestes exueret, Ægisthus vocatus in societatem cædis, gladio perfodit: cumque nondum mortuus vindictam anhelaret, Clytæmnestra securi arreptâ caput ejus dividit. volebat etiam filium Orestem occidere, sed Electra ipsum subtraxit, & cuidam Strophio custodiendum tradidit. Clytæmnestra Electram carceri mancipavit, & Cassandra jussit interfici.

EJUSDEM TRAGOEDIÆ

Argumentum, per alium.

Vivum Thyestes Atreum ulcisci non potuit: nunc excitatur ab inferis, & Ægistho persuadet, ut quemadmodum Clytæmnestram ad adulterii consuetudinem

per-

TRAGOEDIARUM SENECAE.

pertraxerat, etiam in mariti cædem inducat: potitur votis impia umbra. Nam Agamemnonem, à Troiâ, victorem, domi reducem, in ipso convivio, sinuosâ, sed imperviâ veste irretitum, uxor & adulter occidunt; mox & Cassandram ab aris avulsam: Electram vero, quæ Orestem fratrem absconderat, carceri obscuro mancipant.

IX.

HERCULES OETÆUS.

Eurytus rex Oechaliæ filiam habuit Iolen, quam Hercules adamavit, eamque à patre petiit; quo denegante, terras ejus invasit, patrem occidit, Iolen abduxit, & ardentius quam uxorem Deïaniram dilexit: quod cum audiisset Deïanira, Herculi pallam quandam misit tinctam sanguine Centauri Nessi, quem Hercules vulneraverat sagittis toxicatis. Nessus autem cum pallam sanguine imbuisset, Deïaniræ dixit, si unquam ab eâ amor Herculis averteretur, ut ei pallam mitteret, & indutus eam ad ejus amorem reverteretur. Hercules ab uxore missam indutus, statim peste veneni corripitur, ita ut caro ejus ab ossibus evelleretur, pallâ cuti & ossibus adhærente: unde dolore nimio agitatus, Lycam, qui pallam apportaverat, interemit. Hercules Philoctetæ armigero suo arcum & sagittas tradens, sibi ipse in Oetâ silvâ pyram paravit, in quam assumptâ pelle leonis & clavâ, morte imploratâ, seipsum imposuit: ubi consumpto, quod in eo mortale fuerat, in cælum translatus est.

EJUSDEM TRAGOEDIÆ

Argumentum, per alium.

Redibat ab Oechaliæ expugnatione Hercules, Iolen secum adducens, cujus amor belli suscepti causa. Non tulit thori sui violatricem, & ante oculos pelli-

A R G U M E N T A

cem, Deianira: sed primo quidem, furore scemineo, venena & ferrum cogitat; mox, lenita à nutrice, revo- cat in memoriam Nessi Centauri consilium & donum. nam hic moriens cruorem ungu- læ inditum Deianiræ dederat, monens philtrum efficacissimum esse, si eo vestes tingerentur. Tunicam ergo hac sanie imbutam, ad maritum transmisit. detulit Lichas, comes Hercu- lis, jam jam sacrificaturo. induit, & mox ut calor eam attigit; ardentissima febris, & æstus immodici, dolo- resque gravissimi invadunt, paulatimque vis morbi, carnem & interiora absunit. Jubet ergo dolore vi- ctus Hercules, intellecto Nessi dolo, pyram in Oetâ monte exstrui, quâ se ipsum cremet: Licham tamen prius occidit. Deianira seipsam conficit, ut marito præmoriatur. Accurrunt Alcmena & Hyllus, & ad- stant morienti Heroi: ejusque post obitum, Alcmena cineres; Philoctetes mercedem succensæ pyræ sagittas & arcum, refert. Tandem ejulanti matri apparet Her- cules, jam Deorum numero adscriptus.

X.

O C T A V I A.

Claudius Imperator ex uxore Messalinâ, quam post- ea occidit, filium habuit, Britannicum dictum, & filiam nomine Octaviam. Postea cum Agrippinam fratris sui uxorem sibi nuptiis copulasset, Octaviam Neroni privigno suo dedit uxorem, quem post se, sug- gerente Agrippinâ, regnare voluit, Britannicum fi- lium imperii faciens exfortem. Nero post Claudium imperans, Octaviam repudiavit, & uxorem aliam du- xit Poppæam. Suscitato populi tumultu, propter re- pudium Octaviæ, Nero in populum desæviit; Octa- viam relegavit, & in exilio tandem præcepit interfici,

Ejus

T
 Claudius
 Agrippina
 Neroni a
 Claudii fili
 juges vive
 bus. Tan
 Poppæa
 rem ducen
 rem videre
 conjugio
 militum
 deportari
 DO
 Q
 A non
 Pal
 judicari
 Collus
 m
 Darius
 dem
 Judoc
 Paris
 ferii
 Hieron
 Præfæ

TRAGOEDIARUM SENECAE.

EJUSDEM TRAGOEDIAE

Argumentum, per alium.

Claudius primis nuptiis Messalinam duxit; ultimis Agrippinam, quæ ex Domitio Neronem pepererat. Neroni à Claudio desponsata fuit Octavia, Messalinæ & Claudii filia. Nunquam concordēs aut benevoli conjugēs vixerunt; multis odiorum fomites suggerentibus. Tandem Nero, cum votis suis, libere potiundi Poppæâ, (quam efflictim deperibat,) eamque in uxorem ducendi, Claudiâ repudiâtâ obstare populi favorem videret; qui summo studio Octaviam in folio & conjugio Neronis tueri contendebat; populi impetum multorum cæde repressit; Octaviam in Pandatariam deportari, & denique ibidem necari iussit.

NOMENCLATOR

DOCTORUM VIRORUM,

Quorum operâ hæ Tragœdiæ plurimum sunt illustratæ.

Anonymus Scholiastes, *manuscriptus in Bibliothecâ Palatinâ; qui sua Ioan. Batticella inscripsit. unde potest judicari, an sit vetus.*

Gellius Bernardinus Marmita, *Parmensis; cujus Commentaria edita Venetiis anno 1492.*

Daniel Cajetanus, *Cremonensis; cujus Commentaria ibidem excusa anno 1493.*

Judocus Badius Ascensius; *cujus Commentaria edita Parisiis anno 1515. Præfert editio hæc emendationem Mafserii & aliorum duorum.*

Hieronimus Avantius, *Veranensis; hic (ut testatur ipse in Præfatione) ad tria millia errata atque inversa loca veterum*